

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Den europeiska industripolitikens externa dimension – Tar EU:s handelspolitik verkligen hänsyn till den europeiska industrins intressen?” (initiativytttrande)

(2011/C 218/05)

Föredragande: **Antonello PEZZINI**

Medföredragande: **Marcel PHILIPPE**

Den 16 september 2010 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett initiativytttrande om

”Den europeiska industripolitikens externa dimension – Tar EU:s handelspolitik verkligen hänsyn till den europeiska industrins intressen?”

Rådgivande utskottet för industriell omvandling (CCMI), som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 4 april 2011.

Vid sin 471:a plenarsession den 4–5 maj 2011 (sammanträdet den 4 maj 2011) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 106 röster för, 2 röster emot och 3 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK delar helt och fullt det ungerska EU-ordförandeskapets uppfattning att ”världen håller på att genomgå en omvandling, som sker med en otrolig hastighet och är oerhört genomgripande. Europa måste kunna klara av en betydligt starkare global konkurrens än någonsin tidigare”.

1.2 Kommittén uppmanar brådsakande EU att vidta samstämmiga och konsekventa åtgärder för en integrerad strategi för industripolitikens externa dimension, som ger EU en ledande roll inom handeln och en gemensam hållning i multilaterala och bilaterala handelsavtal.

1.3 EESK ser lika villkor för samtliga aktörer som en nödvändighet, så att de kan verka inom ramen för en rättvis konkurrens, med en hållbar och konkurrenskraftig ekonomisk och social tillväxt och med full respekt för internationella ekonomiska, sociala och miljömässiga normer. Det bör beaktas att 90 % av den globala tillväxten år 2015 kommer att genereras utanför Europa, varav en tredjedel enbart i Kina. EU:s handelspolitik måste också stödja EU:s utvecklingspolitik och ta hänsyn till de skillnader som råder mellan handelsblock och inom samhällen, särskilt i utvecklingsländerna.

1.4 Kommittén ser det som nödvändigt att

— inrätta en gemensam ram för ”stärkt europeisk förvaltning” som kan utnyttja den inre marknadens potential för att internationellt stärka den europeiska industrin,

— tala med en röst på global nivå,

— se till att de olika medlemsstaterna agerar samstämmigt.

1.5 Det långsiktiga arbete som inleddes 1988 för att förverkliga den inre marknaden måste fortsätta och intensifieras, bland annat genom skapandet av en europeisk avtalsrätt för företag som grundas på en förordning med ett nytt avancerat system som företagen på frivillig basis kan använda sig av i sina gränsöverskridande avtal.

1.6 Kommittén anser att den europeiska industrin kan vara fortsatt världsledande, inte enbart genom innovationer, forskning och tillämpning av ny teknik utan även genom att åstadkomma viktig infrastruktur och kräva ett intelligent regelverk för den globala marknaden som främjar ren och hållbar produktion och distribution.

1.7 Särskilt fokus måste sättas på insatser på gemenskapsnivå och på nationell och regional nivå, som syftar till utbildning och fortbildning av personal och till kunskapspridning.

1.8 EESK rekommenderar att den europeiska industrins intressen ständigt beaktas och att dessa intressen försvaras kraftfullt i förhandlingar, med en tydlig, insynsvänlig och mångfaceterad användning av alla befintliga regleringsinstrument, inklusive handelsavtal.

1.9 EESK understryker vikten av att företagen ges ett intelligent, förutsägbart och framför allt mindre kostsamt regelverk samt att små och medelstora företag ges ett bättre företagsklimat.

1.10 Det ligger i de europeiska företagens intresse att följande faktorer säkras, med tydlig och överskådlig kontroll, i bilaterala avtal och kontakter:

- Sociala normer som respekterar arbetstagaren och som överensstämmer med internationella konventioner.
- Miljöskyddsnormer.
- Gränser för användningen av miljöresurser.
- Normer för energibesparing och klimatskydd.
- Utbredd användning av miljömärkning.
- En kultur av EMAS-certifiering.
- Respekt för tekniska standarder.
- Skydd av industriell och intellektuell äganderätt.
- Effektiva instrument för handelspolitiska skyddsåtgärder och tillgång till marknader och strategiska råvaror, med hänsyn till det civila samhällets oro över resursförvaltningen på båda sidor.
- Initiativ för att stödja små och medelstora företags verksamhet i tredjeländer.
- System för social dialog och kontroll från civilsamhällets sida, bland annat genom konsekvensbedömningar på förhand och i efterhand.
- Hög nivå på konsumentskyddet.

1.11 EESK instämmer i vad Europeiska rådet uttryckte i Bryssel i december 2010, angående nödvändigheten av att "mer effektivt hantera utmaningar och utnyttja de möjligheter som är kopplade till globaliseringen genom att göra konsekvensbedömningar innan handelsförhandlingar ... inleds", för att garantera öppna marknader, jämlika villkor och rättvisa konkurrensvillkor. Vid utformningen av EU:s handelspolitik bör man i vilket fall som helst ta hänsyn till att vår industri ofta tvingas delta i konkurrensen på ojämlika villkor.

1.12 Kommittén efterfrågar en konkret uppföljning av uppmaningen från Europeiska unionens råd att "Europeiska unionen ytterligare [bör] stärka överensstämmelsen och komplementariteten mellan sin inrikes- och utrikespolitik" ⁽¹⁾.

1.13 Kommittén anser att EU måste utveckla sina konkurrensfördelar för att effektivare och mer strategiskt kunna försvara sina intressen och för att ge den europeiska ekonomiska och sociala modellen större trovärdighet på världsarenan.

⁽¹⁾ Jfr punkt a) i bilaga I i Europeiska rådets slutsatser av den 16 september 2010.

2. Inledning

2.1 Industrin som helhet, inklusive de specialiserade tjänster som industrin är beroende av samt de tjänster som är beroende av industrin, utgör ett mycket stort område som står för nästan halva EU:s BNP (47 %).

2.2 Industrin har möjlighet att specifikt bidra till att stimulera tillväxten för hela ekonomin genom att främja

- större produktivitet i Europa,
- export av tillverkade produkter ⁽²⁾;
- tekniska framsteg (över 80 % av den privata sektorns utgifter för forskning och teknisk utveckling bekostas av tillverkningssektorn).

2.3 För att motverka avindustrialiseringen gäller det att inrikta all EU-politik mot målet att upprätthålla industrins tillväxtpotential och konkurrenskraft, framför allt genom att stödja dess externa dimension.

2.4 Syftet är inte att utforma en isolerad politik, utan att i viss mån införliva konkurrenskraften hos industrin och relaterade tjänster i all EU:s politik, med utgångspunkt i den gemensamma handelspolitiken.

2.5 Avtreglering av marknaderna är utan tvivel en förutsättning för ökad sysselsättning. EU måste emellertid uppdatera sin strategi för att bättre stödja företags internationalisering på ett symmetriskt och ömsesidigt sätt som garanterar lika spelregler för samtliga aktörer.

2.6 En samstämmig strategi förutsätter att man inriktar sig på ett antal sektorer, vilket skulle ge ett stort mervärde, enligt följande:

- EU:s framtida handelspolitik bör integreras i Europa 2020-strategin. Därför måste ett effektivt och målinriktat regelverk utarbetas, för att
 - stödja öppna och jämlika marknader samtidigt som man kräver att principen om lika regler för tillväxtländer respekteras och tar hänsyn till kraven från mindre utvecklade länder,
 - försvara industriell och intellektuell äganderätt,
 - skapa nya och mer integrerade kunskapsområden,
 - bekämpa förfalskning,
 - försvara och öka medvetenheten om den sociala marknadsekonomins värde ⁽³⁾,

⁽²⁾ Omkring tre fjärdedelar av EU:s export, källa: GD Näringsliv.
⁽³⁾ Jfr art. 3 i Lissabonfördraget.

- föreslå och kräva ett starkt miljöskydd och miljöförbättringar samt
 - främja euron som transaktionsvaluta i internationell handel.
 - Öppningen av den globala marknaden och den medföljande ömsesidigheten gällande tariffer begränsas kraftigt av icke-tariffära hinder. "EU måste satsa mer på att se till att utnyttja sina rättigheter enligt bilaterala och multilaterala avtal för att ta sig in på marknader, som är olagligen stängda" ⁽⁴⁾ för att säkra symmetri, ömsesidighet och lika villkor.
 - Initiativ till stöd för små och medelstora företags internationalisering bör ses över och stärkas. Små och medelstora företags export utanför den inre marknaden utgör i dag mindre än 15 %.
 - EU:s politik bör i högre utsträckning stärka andra vägar mot internationalisering, bland annat
 1. utländska direktinvesteringar,
 2. tekniskt samarbete,
 3. anlitan av underleverantörer.
 - De europeiska staterna bör anstränga sig för att stärka dialogen med arbetsmarknadsparterna och med alla ekonomiska och sociala aktörer.
 - När det gäller sysselsättningen bör man ge ny stimulans till avancerade sektorsinitiativ, i linje med pilotprojektet *Lead markets*.
- 2.7 Man behöver konsolidera eurons roll som internationell transaktionsvaluta för den internationella handeln, beträffande såväl råvaror som tillverkade produkter.
- 2.8 Den intensiva ekonomiska globaliseringen i världen och tillväxtekonomiernas utveckling nödvändiggör en genomgripande översyn av EU:s handelspolitik där man helt och fullt beaktar den europeiska industrins intressen så att denna kan upprätthålla och stärka sin roll i världen.
- 2.9 Generellt genomförs EU:s industripolitik genom
- allmänna åtgärder med syfte att utveckla den inre marknaden,
 - en yttre handelspolitik (antidumpningspolitik samt bilaterala och multilaterala handelsförhandlingar som har inverkan på enskilda industrisektorer),
 - en mångfald sociala, regionala och miljömässiga politiska åtgärder, med sikte på att utveckla de mänskliga resurserna,
 - en konkurrenspolitik med rättsliga instrument som behövs vid marknadsmisslyckanden och som är relevanta i fall med statligt stöd,
 - en politik för forskning och utveckling,
 - åtgärder för att främja innovation,
 - stärkande av samarbetet mellan europeiska företag,
 - främjande av dialog och samarbete mellan arbetsmarknadsparterna, även i utvecklingsländerna, särskilt genom att förhandla fram internationella ramavtal,
 - insatser för att genomföra miljöpolitiken,
 - en ambitiös och effektiv utbildningspolitik.
- 2.10 Handel, ekonomi och dialog mellan religioner och kulturer, med andra ord människors välbefinnande, beror på och avgörs av kvaliteten i förbindelserna mellan stater, regeringar och internationella organisationer. Det är också nödvändigt att beakta de skilda utvecklingsnivåerna och de olika möjliga strategierna för att lösa de gemensamma problemen.
- 2.11 EESK vill i detta yttrande fokusera på industripolitikens externa dimension.
- 2.12 Industripolitiken har i detta sammanhang en förgrundsroll, bland annat på grundval av en ny medvetenhet om att industrin och företagen måste återfå den centrala roll som tillkommer dem.
- 2.13 Initiativet "Industripolitik för en globaliserad tid" ⁽⁵⁾ tjänar till att fastställa några prioriteringar för att förbättra företagsklimatet, särskilt för små och medelstora företag, och stödja utvecklingen av en stark och hållbar industribas.
- 2.14 En "smart och hållbar tillväxt för alla" ⁽⁶⁾ är kopplad till stärkandet av en diversifierad och innovativ tillverkningssektor som med framgång kan verka på de globala marknaderna.

3. Intresseområden och åtgärdsområden för en sammanhängande extern dimension

3.1 Det finns många intresseområden och insatsområden som aktualiserar den europeiska industripolitikens ständiga målsättningar, men EESK vill fokusera på följande områden:

- En europeisk strategi för tillgång till råvaror.
- Små och medelstora företags internationalisering.

⁽⁴⁾ KOM(2010) 612 slutlig, pt 4.

⁽⁵⁾ Jfr huvudinitiativ 10, KOM(2010) 2020 slutlig.

⁽⁶⁾ Se föregående fotnot.

- Standardisering och immateriella rättigheter.
 - Dialog om regleringsfrågor.
 - Gemensam handelspolitik.
 - EU:s image och framtidsutsikter.
 - Sektorsinitiativ: *Lead markets och europeiska plattformar.*
- 3.1.1 Tillgång till råvaror:** En säker och enkel tillgång till råvaror är avgörande för infrastrukturen och det är en förutsättning för industriell utveckling. EU:s initiativ är grundläggande för att
- undanröja befintliga snedvridningar och skapa nya regler och avtal vad gäller tillgången till råvaror, i synnerhet energiråvaror,
 - kräva ständiga ansträngningar för att även på WTO-nivå garantera att produktionsländer respekterar miljömässiga och sociala miniminormer,
 - förbättra villkoren för hållbar utvinning av råvaror i Europa,
 - stödja europeisk och nationell återvinningsindustri för att begränsa slöseri, skapa arbetstillfällen med stort mervärde och begränsa utvinningsprocessernas miljömässiga och sociala effekter,
 - främja effektiv resursanvändning och användning av sekundära råvaror,
 - stärka myndigheter och institutioner med ansvar för råvaruförvaltning i utvecklingsländer som har denna typ av resurser,
 - stödja pågående forskning för att åstadkomma fusionsenergi, genom JET och ITER, med användning av råvaror (deuterium, litium, tritium) som är vanligt förekommande i naturen, framför allt i havsvatten.

3.1.1.1 Om den europeiska industrin vill konsolidera och stärka sin roll och sin konkurrenskraft på global nivå behöver den en kraftfull och integrerad strategi som har särskild tonvikt på energiförsörjning och som karakteriseras av en verklig "råvarudiplomati".

3.1.1.2 Tillgången till råvaror, i synnerhet energiråvaror, måste vara en grundläggande pelare i den nya industripolitiken. Prioriteringen måste vara att stärka våra ekonomiska och politiska förbindelser med tredjeländer, i syfte att

- undanröja snedvridning av villkoren för tillgång, inklusive bekämpning av exportbegränsningar ⁽⁷⁾,
- stödja metallproduktionen i Europa,

- intensifiera arbetet beträffande råvaror som Europa redan förfogar över,
- övervaka förteckningen över 14 "strategiska" råvaror för den europeiska produktionens framtid (det rör sig om antimong, beryllium, kobolt, flusspat, gallium, germanium, grafit, indium, magnesium, niob, platinagruppen (platina, palladium, iridium, rodium, rutenium och osmium), sällsynta jordartsmetaller, tantal och volfram),
- inrätta strategiska reserver av de viktigaste råvarorna,
- överväga att inkludera bomull bland de strategiska materialen,
- skapa en europeisk geologisk tjänst.

3.1.2 Små och medelstora företags internationalisering:

En annan central utmaning är den europeiska industrins internationella dimension – små och medelstora företag måste kunna konkurrera på de globala marknaderna jämsides med storindustrin och samtidigt ha en stark ställning i de egna produktionsområdena.

3.1.2.1 Det är nödvändigt att skapa och stärka stödinstrument för prognoser och finansiering (försäkringar, betalningsgarantier, etc.) så att det är möjligt för små och medelstora företag att växa på internationell nivå.

3.1.2.2 Enligt en färsk undersökning från GD Näringsliv har 25 % av de små och medelstora företagen varit verksamma inom import och export under de senaste tre åren. Utanför den inre europeiska marknaden är det enbart 13 % som har haft förbindelser med tredjeländer medan 7–10 % har haft förbindelser med BRIC-områdets tillväxtmarknader (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina)

3.1.2.3 Internationaliseringen är värdefull för företagen och ger dem en extra fördel

- på grund av benägenheten att anställa ny personal. Små och medelstora företag på internationell nivå har en sysselsättningsstillväxt på 7 % jämfört med blygsamma 1 % för övriga små och medelstora företag,

- i termer av benägenhet till innovation. 26 % av små och medelstora företag som är verksamma internationellt genererar innovativa produkter och tjänster jämfört med 8 % av övriga små och medelstora företag.

3.1.2.4 Ett förbättrat resultat inom internationell handel är viktigt för att stärka tillväxten och konkurrenskraften.

3.1.2.5 Det är särskilt viktigt att stärka och utvidga pilotinitiativen för skapande av europeiska stödcenter i tredjeländerna, så kallade *European Business Centres* ⁽⁸⁾. Det är också viktigt att se till att marknadstillträdesgrupperna (*Market Access Teams*) uppnår en fullskalig verksamhet.

⁽⁷⁾ Såsom de som införts av bland andra Kina och Indien.

⁽⁸⁾ I Kina, Thailand, Indien och Vietnam.

3.1.3 Standardisering Det behövs en kraftfull politik för standardisering och immaterialrättsligt skydd för att säkerställa standardiseringsprocessernas externa dimension.

3.1.3.1 Standarderna får inte ta sig uttryck i handelshinder. Inte heller det ökade antalet nationella regler på tjänsteområdet får utgöra hinder för handeln.

3.1.3.2 Kommittén är övertygad om att man behöver införa en rättslig skyldighet för alla organ som skapar standarder att i denna process respektera principerna i WTO:s avtal om tekniska handelshinder (WTO/TBT).

3.1.3.3 Ett annat grundläggande tema är kompatibiliteten: Tjänster och tillämpningar måste vara verkligt kompatibla för att accepteras på marknaden och för att svara mot de uppsatta målen.

3.1.4 Dialogen om regleringsfrågor: För att vara verkligt konkurrenskraftig behöver den europeiska industrin en global spelplan för regler och föreskrifter.

3.1.4.1 Utöver tariffära handelshinder tillkommer ofta även icke-tariffära hinder av lagstiftningskaraktär. Därför anser EESK att större insatser behövs på flera fronter, dels för att minska befintliga hinder, dels för att förebygga nya hinder.

3.1.4.2 Principen om bättre lagstiftning (*Better Regulation*) är i detta sammanhang grundläggande för att motverka de höga kostnader som ofta beror på en alltför långtgående lagstiftning och för att få en mer effektiv tillgång till internationella marknader genom mekanismer för ömsesidigt erkännande.

3.1.5 Den gemensamma handelspolitiken utgör en pelare för EU:s yttre förbindelser. Denna politik reglerar medlemsstaternas handelsförbindelser med tredjeländer, med den grundläggande målsättningen att garantera lika konkurrensvillkor och lika regler.

3.1.5.1 Förfalskning och piratkopiering måste bekämpas mer effektivt, såväl inom som utanför den inre marknaden, med tanke på de allvarliga negativa återverkningarna på ett allt större antal sektorer.

3.1.5.2 Såsom det anges i de nya bestämmelserna i Lissabonfördraget är bättre resultat i den gränsöverskridande och internationella handeln av vikt för att stärka företagens långsiktiga tillväxt, konkurrenskraft och hållbarhet och garantera att Europa kan tala med en röst.

3.1.5.3 Instrumenten för handelsskydd och tillgång till marknaderna syftar särskilt till att skydda de europeiska företagen mot handelshinder. Unionen måste kunna garantera en harmonisk utveckling av världshandeln och se till att den är rättvis och hållbar och tar hänsyn till tredjeländers skilda utvecklingsnivåer

samtidigt som man hjälper mindre utvecklade länder på vägen mot industrialisering och kräver att tillväxtländerna till fullo respekterar reglerna.

3.1.5.4 EU måste ställa upp exakta kriterier för förhandling och ingående av frihandelsavtal och för val av partner, särskilt när det gäller marknadspotential i termer av storlek och ekonomisk tillväxt, så att man säkrar tydliga mekanismer för bedömning på förhand (politisk samstämmighet) och i efterhand (full respekt för symmetri och ömsesidighet), med stöd i den europeiska sociala dialogen och det organiserade civilsamhället.

3.1.5.5 Sänkta tariffer inom ramen för WTO måste åtföljas av en insats för att förbättra arbetsvillkoren, i enlighet med ILO:s normer.

3.1.6 Bilden av EU: image och framtidsutsikter: Det krävs en vision med sikte på hållbar utveckling som kan främja inkluderande samhällen, öppna ekonomier och fredliga förbindelser, med ett globalt och långsiktigt perspektiv.

3.1.6.1 Större tonvikt måste läggas på EU:s framtoning, internt men framför allt externt, på så sätt att samstämmighet, enhetlighet och kapacitet för snabba insatser säkras i så hög grad som möjligt. Det är nödvändigt att man på olika nivåer fastställer och vidtar åtgärder som samverkar och är konsekventa, för att

— ”säkra **en balanserad öppning av marknaderna** och desutom **skydda jordens begränsade resurser** samtidigt som EU garanteras en **säker och hållbar tillgång till strategiskt nödvändiga resurser**,

— **stärka den ekonomiska dialogen med alla viktiga partner**, inom ramen för en multilateral metod,

— ytterligare **stärka eurons roll internationellt**,

— framhålla EU som en **”internationell normativ kraft”** som främjar högre industriella, miljömässiga och sociala standarder och högre standarder när det gäller värdiga arbetsförhållanden, offentliga upphandlingar och immaterialrätt,

— **förstärka EU:s tre viktigaste politiska insatser för extern utveckling**, utvidgningen, grannskapspolitiken och Unionen för Medelhavsområdet samt ett nytt partnerskap med Afrika inom ramen för AVS ⁽⁹⁾.

3.1.6.2 I avsaknad av en **gemensam framtidsvision på EU-nivå för den europeiska industripolitikens globala möjligheter** anser EESK bestämt att det inte kommer att vara möjligt att utveckla denna gemensamma strategiska vision, som är oumbärlig för en kraftfull och konsekvent förstärkning av den europeiska industripolitikens externa dimension.

⁽⁹⁾ EESK:s yttrande om ”Den förnyade Lissabonstrategins externa dimension”, EUT C 128/2010, s. 41.

3.1.6.3 EESK är övertygad om den europeiska industrins intresse ligger i tillväxt och att det enda sättet att förverkliga detta består i att inte ständigt vara utsatt för en lågkostnadskonkurrens.

3.1.7 Sektorsinitiativ: *Lead markets* och plattformar

3.1.7.1 Europa måste bygga sin framtid på sina starka sidor. Olika sektorslösningar utvecklas hela tiden för att förbättra Europas globala konkurrenskraft och för att öka Europas attraktionskraft som en plats för att leva och arbeta.

3.1.7.2 Dessa starka sidor inkluderar

- teknisk infrastruktur,
- nät för elförsörjning,
- kunskapssamhället och det digitala samhället,
- hälsa och rörlighet,
- övergripande teknik som krävs för EU:s industri.

3.1.7.3 Enligt EESK är det nödvändigt att inordna följande befintliga sektorsinitiativ i en stärkt och sammanhängande ram:

- Europeiska teknikplattformar
- Initiativet *Lead markets*
- De olika rådgivande kommittéerna på hög nivå
- Innovationsplattformarna, såsom LeaderShip, Cars 21, ICT Task force
- "High Level Group Chemical industry"

3.1.7.4 EESK anser vidare att vissa särskilt känsliga och lovande sektorer bör utvecklas ytterligare, bland andra

- **rymdsektorn,**
- **hållbara transporter,**
- **framtida sociala utmaningar, mot bakgrund av klimatförändringarna,**
- **konkurrensutmaningar,** såsom kemisk industri, ingenjörsvetenskap och livsmedel,
- **sektorer med hög energiintensitet.**

4. EU-politikens externa dimension, en nyckel för framgång för EU:s industri

4.1 Det ungerska ordförandeskapet har framhållit följande: "Världen håller på att genomgå en omvandling, som sker med en otrolig hastighet och är oerhört genomgripande. Europa måste kunna klara av en betydligt starkare global konkurrens än någonsin tidigare."

4.2 20 miljoner företag i Europa, särskilt små och medelstora företag, som leds av kreativa personer, arbetstagare, hantverkare och entreprenörer, måste ha möjlighet att vara innovativa, stärka sin konkurrenskraft och skapa arbetsplatser, med stöd från en europeisk industripolitik med en integrerad extern dimension.

4.3 EESK välkomnar slutsatserna från Europeiska rådets möte den 17 december 2010 på temat internationell konkurrenskraft och den inre marknaden.

4.4 EESK understryker vikten av att företagen ges ett intelligent regelverk, som är förutsägbart och mindre kostsamt, samt att små och medelstora företag ges ett bättre företagsklimat som gör det möjligt för dem att verka utifrån en långsiktig vision.

Bryssel den 4 maj 2011

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Staffan NILSSON